

Opgroeien

Hallepoortlaan-27
1060-BRUSSEL
T-02-533-12-11
info@opgroeien.be

ADVIES RAADGEVEND COMITÉ OPGROEIEN

adviesnummer: 2023/RC/04

Betreffende: ontwerpdecreet voor de wijziging van het decreet rechtspositie van de minderjarige in de jeugdhulp

1. Adviesvraag

Op vraag van de leidend ambtenaar.

2. Gronden voor het advies

Het advies heeft betrekking op de opdracht van het agentschap inzake de kerntaken zoals omschreven in artikel 5 van het Decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien Regie.

3. Behandeling

- Het Raadgevend comité behandelde op 2 maart 2023 het thema.
- Stukken die daarbij in bespreking werden genomen waren 20230302_2a en 2b.
- Gezien er onvoldoende leden aanwezig waren op het RC van 2 maart 2023 werd de schriftelijke procedure gehanteerd waardoor de leden tem 9 maart de mogelijkheid hadden om eventuele opmerkingen op het geformuleerde advies te formuleren.

4. Advies

Het Raadgevend comité is tevreden dat het decreet rechtspositie voor minderjarigen (DRM) geactualiseerd wordt en er bepaalde artikels geëxpliciteerd worden.

Wel vindt het Raadgevend comité dat het DRM een redelijk grote juridische insteek heeft en de focus te zwaar ligt op de artikels die vooral relevant zijn voor voorzieningen met een mandaat tot geslotenheid, waardoor het vele artikels bevat die eigenlijk niet op het merendeel van de jeugdhulpverlening van toepassing zijn. Dit houdt voor het Raadgevend comité mogelijk een gevaar in naar beeldvorming en perceptie van de jeugdhulp.

Het DRM wordt sterk uitgebreid met een heel aantal artikels, wat zorgt voor een spanningsveld tussen alles willen vatten in het DRM /het limitatief opnoemen van rechten, uitzonderingen, ...

versus het gevaar dat dan niet alles ook effectief gevat wordt of van toepassing is. De leden vragen zich af of men het hierdoor juist niet extra moeilijk maakt en of dit wel de juiste manier is.

Het Raadgevend comité mist garanties om bepaalde rechten die opgesomd zijn in het DRM in de praktijk waar te maken. Het is nl. zo dat belerende sectoren en domeinen samen met de jeugdhulporganisaties moeten instaan voor het waarborgen van deze rechten.

De leden vragen ook tekstueel de herwerking en/of aanvulling van bepaalde artikels, nl:

- Er wordt een onderscheid gemaakt tussen een sanctie en een reactie (art 28). Het is echter niet eenvoudig om het verschil tussen een reactie en een sanctie uit te leggen aan de jongere. Bovendien betekent de term sanctie in het DRM iets anders dan in het decreet jeugdgedelinquentierecht, wat het alleen nog maar verwarrender maakt. De leden vragen om de term sanctie gewoon te schrappen en bv. enkel te spreken van pedagogische consequentie of reactie.
- In art 11 § 1 staat: *De minderjarige heeft recht op duidelijke, toereikende en voor hem begrijpelijke informatie over de jeugdhulp.*
Voor het Raadgevend comité moet het ruimer zijn dan begrijpelijke communicatie, er moet ook ondersteunende communicatie aan toegevoegd worden.
- In art 12/1 staat: *De minderjarige heeft steeds het recht om zich in te schrijven bij de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap. De jeugdhulpvoorziening ondersteunt hem hierbij.*
De leden vragen zich af of elke jongere enerzijds recht moet hebben op middenjury. (Elk kind moet in de eerste plaats gewoon recht hebben op onderwijs) en anderzijds moet de ondersteuning niet enkel door de jeugdhulpvoorziening gebeuren, maar ligt hier een rol voor onderwijs weggelegd.
- In art 12/2 staat: *Deze tijdsbesteding wordt door de jeugdhulpvoorziening of door een andere organisatie georganiseerd.*
Het Raadgevend comité vraagt dat dit aangevuld wordt met 'of door de minderjarige zelf' daar de jongere ook zelf zijn eigen vrije tijd moet kunnen organiseren.
- In art 14/2 staat bij § 1: *Bij aankomst in een voorziening met mandaat tot geslotenheid heeft hij het recht om minimaal zijn ouders, opvoedingsverantwoordelijke en een persoon naar keuze te contacteren.*
De leden vragen dat er toegevoegd wordt 'tenzij er contactverbod is of behoudens beperking opgelegd door de jeugdrechter'.
- In art. 14/2 staat bij § 2.: *De minderjarige heeft het recht om onbeperkt brieven te schrijven en post te ontvangen.*
Het Raadgevend comité zou dit graag uitgebreid zien naar email, Whatsapp, snapchat, ... dwz schriftelijke communicatie in het algemeen behoudens verbod opgelegd door de jeugdrechter.
- In art 24 staat: *Recht op bijstand door een vertrouwenspersoon.*
De leden vragen dat dit aangevuld wordt met 'en/of een steunfiguur'. Een vertrouwenspersoon is soms te strikt voor minderjarigen. Vaak willen de jongeren voor verschillende thema's beroep kunnen doen op verschillende steunfiguren.
- In art 24 staat : *Recht op bijstand door een vertrouwenspersoon.*
De leden vragen dat dit aangevuld wordt met 'of een steunfiguur'. Het juridische kader voor het officialiseren van een vertrouwenspersoon is soms te strikt voor minderjarigen.

Meer jongeren doen beroep op steunfiguren. Dit kan ook gaan om meerdere steunfiguren, afhankelijk van de context.

Het Raadgevend comité heeft ook verschillende vragen naar de uitvoerbaarheid van verschillende zaken in de praktijk; nl:

- art 28 §2 ten 2° : *een sanctie kan niet enkel opgelegd worden door het personeelslid dat betrokken is bij de feiten die aanleiding geven tot het opleggen van de sanctie*

Dit kan problemen geven, omdat er niet steeds meerdere personeelsleden op dienst zijn (vb. in het weekend) en een pedagogische reactie toch best zo snel mogelijk volgt op de oorzaak.

- art 15/3. § 1. *Elke vorm van fouillering van kledij of persoonlijke zaken van de minderjarige of het doorzoeken van zijn kamer is verboden, behalve in de gevallen als bepaald in § 2 en § 3.*

Deze acties worden hiermee beperkt tot de voorzieningen met een mandaat tot geslotenheid, terwijl ook in de gewone residentiële jeugdhulp dit soms belangrijk kan zijn, vanuit veiligheidsoverwegingen.

- art 28/2 ten 7° *de minderjarige heeft het recht op bijstand door een arts bij de toepassing van afzondering en fixatie*

Het Raadgevend comité vindt principieel dat fixatie binnen de jeugdhulp niet is toegestaan behoudens acuut gevaar voor de jongere of zijn/haar omgeving en dit enkel tot de aankomst van de hulpdiensten, die in elke situatie waarin fixatie ad hoc noodzakelijk is worden opgeroepen.

Tenslotte vraagt de magistratuur te verduidelijken of en hoe de artikels over afzondering implicaties hebben op de mogelijkheid om minderjarigen die geplaatst zijn in een voorziening veilig verblijf te beveiligen en hen te beletten de voorziening te verlaten.

Mieke Segers, ondervoorzitter Raadgevend comité Opgroeien

